

Vergaderjaar 2024–2025

29 826

Industriebeleid

32 813

Kabinetsaanpak Klimaatbeleid

Nr. 259

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN KLIMAAT EN GROENE GROEI EN
DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN
WATERSTAAT**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 juni 2025

Met de maatwerkaanpak verduurzaming industrie wil het kabinet de grootste industriële uitstoters die ambitieuze plannen hebben, faciliteren om te verduurzamen in Nederland. In dat kader informeren de Minister van Klimaat en Groene Groei en de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat u, conform het gefaseerde proces van de maatwerkafspraken¹, over de Joint Letter of Intent (JLoI) die op 23 juni jl. met Cosun en de provincies Gelderland, Groningen, Limburg, Noord-Brabant en Overijssel is getekend. U treft de JLoI bijgevoegd bij deze brief. Dit is de tweede JLoI die is gesloten met een maatwerkbedrijf, na Nobian². Een JLoI is voor alle betrokken partijen een belangrijke tussenstap op weg naar bindende maatwerkafspraken.

Ambitie JLoI

De JLoI met Cosun is ambitieus en betreft de verduurzaming van zes productielocaties in vijf provincies. Cosun gaat 74% CO₂ reduceren in 2030 ten opzichte van 2020. Daarbij zijn er ook belangrijke positieve bijdragen op het gebied van de leefomgeving en de natuur: tenminste 80% minder ammoniakemissie in 2030 ten opzichte van 2020, minder geuremissie en ambities om te onderzoeken hoe zoetwatergebruik verminderd kan worden.

Een aantal van Cosun's projecten betreft vergaande energiebesparing. Cosun wordt daardoor veel minder afhankelijk van aardgas en is in de positie om ook bij te dragen aan flexibilisering van het elektriciteitsnet. Met behulp van maatwerkafspraken kan Cosun haar ambities voor de 6 Nederlandse productielocaties versnellen richting 2040 naar klimaatneu-

¹ Kamerstuk 29 826, nr. 197 en zoals gehanteerd in de casus Nobian.

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2023/11/22/kamerbrief-joint-letter-of-intent-maatwerk-nobian>

traliteit voor wat betreft ETS CO₂-emissies. Mogelijk kan dit met hulp van de maatwerkafspraken voor de productielocatie Viervelaten (Groningen) al bereikt worden voor 2030.

Met de realisatie van de in de JLoI omschreven projecten wordt 260 kton per jaar minder CO₂ uitgestoten in 2030 ten opzichte van 2020. Dit is 100 kton CO₂ reductie meer dan het reductiepad volgens de Nederlandse CO₂-heffing. Daarnaast gaat Cosun tenminste 120 ton per jaar minder ammoniak en tenminste 39 ton minder stikstofoxiden (NO_x) uitstoten in 2030 ten opzichte van 2020. Ook daalt het jaarlijkse aardgasverbruik met ca. 100 mln. m³. Dat staat gelijk aan het gasverbruik van ca. 80.000 huishoudens. Tenslotte beogen de projecten een zoet water besparing van 400.000 m³ in de Provincie Gelderland.

Samen werken aan toekomstbestendigheid

Cosun heeft in het maatwerktraject consistent aangegeven dat het voor hun bedrijf essentieel is dat verduurzaming (CO₂ reductie en verminderen impact op de leefomgeving) en een redelijk financieel rendement hand in hand gaan. Cosun heeft daarom aandacht gevraagd voor stabiliteit van beleid en regelgeving. Ook heeft Cosun aandacht gevraagd voor het level playing field met omliggende landen, met name als het om operationele kosten gaat. Het Rijk, Cosun en Provincies werken samen aan toekomstbestendige industrie: duurzaam en financieel gezond. Deze punten zullen in het vervolgesprek aan bod komen.

Planning

Met de JLoI spannen het Rijk, Cosun en Provincies zich in om de realisatie van bovengenoemde ambities uiterlijk in 2026 bindend met elkaar overeen te komen. Partijen willen de projecten in Groningen, Gelderland en Limburg als mogelijk nog dit jaar met elkaar overeen komen. Voor de tijdige toekenning van de benodigde middelen worden bij Miljoenennota middelen overgeheveld uit het Klimaatfonds ten behoeve van Cosun, of wanneer de middelen eerder nodig zijn, zullen deze worden opgevraagd met een Incidentele Supplementaire Begroting (ISB).

Adviescommissie Maatwerkafspraken Verduurzaming Industrie

Om de kwaliteit van de voorgenomen maatwerkafspraken te borgen, is de onafhankelijke adviescommissie maatwerkafspraken verduurzaming industrie (AMVI) ingesteld.³ Hiermee is invulling gegeven aan de wens van de Kamer om de maatwerkafspraken te laten toetsen op onder andere haalbaarheid, doelmatigheid en ambitieniveau. De AMVI adviseert over een concept JLoI. Dit is het moment dat de beoogde maatwerkplan voldoende gedetailleerd is uitgewerkt, maar er tegelijkertijd nog ruimte is om de overwegingen van de AMVI mee te nemen in de uitwerking van de definitieve JLoI en/of bindende maatwerkafspraken.

Op 8 mei jl. is de concept JLoI met Cosun voorgelegd aan de AMVI. De AMVI heeft ten behoeve van de advisering relevante achtergronddocumentatie ontvangen, zoals de vertrouwelijke business case. De AMVI heeft vervolgens meerdere gesprekken gevoerd met het overheidsteam en met het Cosun team. Daarnaast is de AMVI op werkbezoek geweest bij Cosun. Op 16 juni jl. heeft de AMVI haar advies aangeboden. Het advies van de AMVI is bij deze brief gevoegd.

³ wetten.nl – Regeling – Instellingsbesluit Adviescommissie Maatwerkafspraken Verduurzaming Industrie – BWBR0047890 (overheid.nl).

Het advies over de JLoI is positief. De AMVI hoopt met haar advies bij te dragen aan het tot stand komen van definitieve afspraken met Cosun. De AMVI geeft in haar advies een positief oordeel over de haalbaarheid van de plannen en over de doelmatigheid van de mogelijke maatwerkondersteuning. De AMVI onderschrijft het grote belang van Cosun voor de Nederlandse industrie en akkerbouw en stelt vast dat de beoogde bijdrage aan het reduceren van uitstoot van CO₂ en stikstof en vermindering van gebruik van aardgas significant zijn.

Adviezen en overwegingen

De AMVI geeft in paragraaf 4 van haar advies drie adviezen en drie overwegingen. De drie adviezen gaan over de thema's onvoorziene omstandigheden, de terugsluisregeling in geval van oversubsidiëring en zorgvuldige monitoring van de maatwerkafspraken tot en met 2040. Deze punten vragen om een zorgvuldige uitwerking en worden meegenomen bij het tot stand brengen van de definitieve maatwerkafspraken met Cosun.

De AMVI geeft ook een drietal overwegingen mee:

- Ondanks de goede intenties en ambities van alle betrokkenen signaleert de AMVI dat vertraging bij de vergunningverlening een risico is. Het kabinet zet zich daarom met respect voor de bevoegdheidsverdeling met de provincies in om de kans op vertraging te minimaliseren. Onderdeel hiervan is bijvoorbeeld een goede coördinatie tussen overheden. Ook heeft het kabinet eerder al € 35 mln. uit de klimaatfondsmiddelen beschikbaar gesteld ten behoeve van het versterken van de capaciteit bij omgevingsdiensten voor de vergunningverlening voor projecten van de maatwerkbedrijven.
- Verder geeft de AMVI de overweging om te onderzoeken of het ondersteuningsmechanisme van de maatwerkafspraken verbreed kan worden zodat er meer samenhang ontstaat tussen de doelen voor CO₂-reductie en verbetering van de leefomgeving. Dit is een waardevolle suggestie die relevant kan zijn bij verschillende maatwerktrajecten. Binnen de huidige maatwerkaanpak wordt nadrukkelijk gekeken naar de meekoppelkansen op de leefomgeving. Dat levert concrete en positieve resultaten op. Tegelijkertijd zijn er ook projecten die geen CO₂ reduceren maar wel noodzakelijk kunnen zijn om het draagvlak voor de industrie te versterken, de impact op de gezondheid in de omgeving te verminderen en/of de realisatie van CO₂ reductieprojecten mogelijk te maken. Als er in een maatwerktraject aanleiding daartoe ontstaat, wil het kabinet voor projecten waarbij middelen voor het verbeteren van de leefomgeving aantoonbaar ontbreken onderzoeken op welke manier deze (financieel) zouden kunnen worden ondersteund. De Kamer zal hierover worden geïnformeerd.
- De derde overweging betreft Cosun's intenties m.b.t. projecten ná 2030 en die nog verder gaan dan de doelen die in de JLoI overeen zijn gekomen. De AMVI geeft de overweging mee om deze indien mogelijk verder te concretiseren. Deze suggestie zal worden meegenomen in de gesprekken met Cosun.

Conclusie

De JLoI met Cosun is ambitieus en realisatie van de projecten betekent een significante CO₂-reductie en leidt tot andere positieve maatschappelijke effecten op stikstof, aardgas, waterverbruik en flexibilisering van het elektriciteitsnet. Daarnaast kan de afspraak bijdragen aan de versterking van de waardeketens gebaseerd op in Nederland geteelde suikerbieten en aardappelen.

Dit is een mooie tussenstap die, ondersteund door het advies van de commissie laat zien dat we op de goede weg zijn. Om daadwerkelijk tot realisatie te komen, moet tegelijkertijd nog het nodige werk worden verzet. Daar zijn én gaan we de komende maanden, samen met alle betrokken partijen, hard mee aan de slag.

De Minister van Klimaat en Groene Groei,
S.Th.M. Hermans

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,
A.A. Aartsen